

НАРОДЕНЪ БУДИТЕЛЪ

СЕДМИЧЕНЪ ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНЪ ВЕСТИКЪ ЗА ХРИСТИЯНСКА ПРОСВЪТА И ИНФОРМАЦИЯ.

Всички ржкописи и суми да се изпращатъ до редактора свещ. Д. ПОНАКИЛЕВЪ - Шуменъ.

АБОНАМЕНТЪ:
за година 50 лв.
предплатени на
два пжти.

БРОЯ 1 левъ.

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ
се плаща по 1 левъ
на дума.

I редовенъ съборъ на Православнитъ братства въ гр. Плъвенъ.

Събора се състоя на 9, 10 и 11 септемврий т. г. Малцина подозирагъ какво тържество за Православна България бѣше този съборъ, затова ще разкажемъ колкото е възможно какъто видѣхме и чухме тамъ, макаръ да сме позакъснѣли. На 8 следъ обѣдъ, когато пристигнаха гоститѣ начело съ Врачанския Митрополитъ Климентъ и Старо-Загорския — Павелъ, плъвенци имъ устройа импозантно посрещане. Бѣше построена специална арка съ надписъ отъ едната страна: „Добре дошли, мили гости“, въ срѣдата разтворено евангелие при думи: „Азъ съмъ пжть, истина и животъ“, а отъ другата страна на арката —: „Напредъ съ Христа въ живота!“ Отъ входа въ града до арката при градския театъръ бѣха наредени въ шпалиръ отъ дветѣ страни на улицата младежи спортисти. Делегатитѣ и гоститѣ на брой около 1500 души бѣха посрещнати почти отъ всички жители на града. Плъвенци отъ Освобождението до сега, по думитѣ на тамкашни хора, не знаятъ такова тържествено посрещане, освенъ срещата на Царя Освободителя. Така писаха нѣкои вестници. Окръжниятъ Управителъ, Градскиятъ кметъ и др. официални лица приветстваха гоститѣ съ „добре дошли.“ Кметътъ на града г-нъ Менделиковъ говори блѣстяща речъ, която трогна многохиляднитѣ посрещачи и гости. Всички бѣха хвърлени въ възторгъ и съ повишено чувство на радост се разотидоха. Гоститѣ бѣха разпредѣлени по квартири по предварително разпредѣление. Нѣкои семейства, които по нѣкоя причина оставаха безъ гости, изказваха скръбъ и недоволство предъ распоредителитѣ.

Сутрин. на 9. IX, петъкъ,
въ катедралната църква „Св. Николай“, имъ архиерейска служба отъ Митрополитъ Павелъ Старо-Загорски, Главниятъ ржководителъ на братствата, и 20 свещеници и диаconi. Митрополитътъ държа хубава проповѣдь върху думитѣ: „Азъ съмъ пжть, истина и животъ“, написани върху арката за посрещане. Следъ отпустъ на църква всички, при биене на камбанитѣ, въ строй, начело съ тримата Митрополити и по вече отъ сто свещеници, се отправиха за градския театъръ Тамъ почетниятъ председателъ и представителъ на Св. Синодъ Митрополитъ Климентъ, въ чи-

ято епархия става събора, откри конгреса съ речъ, която затрогна съборянитѣ съ върно обрисуваната картина за моралното разложение на нашето общество и за ролята, която трѣбва да изиграе църквата съ помощта на организираниитѣ въ Православнитѣ братства ревнителити. Той поднесе следъ това приветствие отъ Св. Синодъ, който не губель време да помага съ всички срѣдства живота и успѣха на тия братства и пр. Събора биде поздравенъ лично и телеграфно отъ 35 институти, корпорации, дружества и пр. Поднесе приветствия къмъ Събора Плъвевския Окръженъ Управителъ г. Хайдудовъ. После говори Председателя на Постоянната комисия въ Плъвенъ г. М. Бойчиновъ, Кмета на града г. Менделиковъ. И тримата тия сж млади хора. Особно речъта на Кмета бѣше многократно преизговаряна съ бурни ржкоплѣскания, които му пречеа да говори. И тримата оратори, както и почти всички други, изтъкнаха ролята на църквата въ живота, духовния упадъкъ на народа и надеждата, която се възлага отъ всички ржководни фактори върху църквата, респективно върху новооснования съюзъ на братствата при църквитѣ.

Възторжена речъ-приветствие произнесе предъ Събора отъ името на Зап. Офицери, морския сговоръ и федерацията на 35 сдружени членове на спортнитѣ организации — г-нъ Милковски, първиятъ ораторъ на гр. Плъвенъ. Той говори въодушевлено, пламенно, трогателно. Обръщаше се къмъ архиереи, свещеници, майки, бащи съ молба за особно усърдна работа надъ подрастващето поколѣние. Искаше настойчиво да се работи срещу разцеплението всрѣдъ народа, партийно и религиозно. „Вие имате за всичко това най-сигурното срѣдство за въздействие — *кръста Христова*. Препълнениятъ салонъ, хиляднитѣ народъ, що се стича, казва, че ние ви обичаме, свети архиереи и свещеници, надеждата ни и вѣрата ни сж въ васъ. Ние ви слушаме. Посочете ни, поведете ни по избранитѣ пжтища и народътъ ни ще бжде спасенъ“. Бѣше вече 2 часа следъ обѣдъ, а съборянитѣ слушаха съ захласъ възторженитѣ думи, пресичаха съ възклицания многократно оратора и го изпратиха съ бурни и продължителни ржкоплѣскания.

Особно приятно бѣха изненадани съборянитѣ отъ приветствието, поднесено отъ името на Плъвевското еврейство. Общата база на вѣрата ни — Библията — дава допирни точки и възможность за общуване между християни и евреи.

На всичкитѣ тия приветствия

отговаряше по отдѣлно Гл. ржководителъ на Събора Високопреосвещениятъ Митрополитъ Павелъ. Неговата отсѣчена мисль, строга логика и ясна дикция възхищаваше всички. И да не се посрещаша съ удобрение не всѣкога умѣло казанитѣ думи на ораторитѣ, отговоритѣ на Митрополита винаги биваха изпращани съ живи ржкоплѣскания. Това се повтаряше презъ всичкото време на заседанията на Събора. Митрополитъ Павелъ стана и остана за ния любимецъ на Събора.

Слжщия денъ следъ обѣдъ

отъ 4 до 7 часа Съборътъ избра комисия за провѣрка пълномощия на делегатитѣ и комисия по изработване бюджета. Изслуша отчета за дейността на съюзния съветъ и за състоянието на братственото дѣло въобще. Влѣзли сж въ Съюза 72 братства съ 10.660 членове. Най-старото братство е чирпанското, основано презъ 1905 год. Най-много братства сж изничналы презъ 1923-24 г. *Приходътъ* общо на братствата презъ изтеклата година възлиза на 1,908,890 лева, а *разхода* — на 1,744,970 лева. Нѣкои братства имать свои салони, свои старо и сиропиталища, свои фондове за различни цели и пр. Главната дейность на братствата е просвѣтна. Но не малко трудъ се полага и за благотворителността и пр.

На 10. IX, сжбота,

сутринътъ въ църквата „Св. Параскева“ се отслужи божествена св. Литургия отъ Високопреосвещения св. Русенски Митрополитъ г. Михаилъ при участието на много свещеници и диаconi. Пѣ известниятъ въ България хоръ на г. Сорокинъ. Митрополитъ Михаилъ говори съ голѣмо въодушевление както на св. Литургия, така и на панихидата, която се отслужи следъ това за починали братчици, единъ отъ които е преданиятъ и много заслужилъ на братственото дѣло миненъ инженеръ Хр. Андрей-

чевъ, когото всички спомнятъ съ умиление.

Къмъ 11 часа всички се прибраха въ театралния салонъ, дето се водѣха заседанията. Прочете се писмо-приветствие отъ Св. Видинскиятъ Митрополитъ г. Неофитъ, посрещнато съ ржкоплѣскания. Отговори му се телеграфически. Такава телеграма се изпрати до Н. В. Царя до Председателя на Св. Синодъ. Прочетоха се нови приветствени телеграми.

Главниятъ ржководителъ Митрополитъ Павелъ прочете рефератъ *върху предстоящитѣ задачи и бждащи перспективи на братствата и тѣхния съюзъ*. Той зададе въпросъ: Защо се явяватъ на съюза само 72 братства? Защо нѣма много повече? И отговори: Защото

1. Не се разбира още значението на братствата.
2. Слаба е подготовката у болшинството свещеници.

други свои задължения, поставени въ Екзарх. Уставъ, та камо ли да взематъ присърдце работата на братствата, дѣло ново, товаръ голѣмъ.

4. Пречи още липсата на помагала. Нѣма литература.

За да се преодолѣтъ тия пречки трѣбва:

1. Въ свещенич. и други събрания да се буди съзнание за голѣмото значение на братствата въ живота на страната ни
2. За подготовка на ржководителитѣ да се основатъ временни курсове.
3. За нехайството на свещеницитѣ. Референтчикътъ казва, че му е много неудобно да изтъква недъзи, които засѣгатъ свещеницитѣ, ала трѣбва да се каже поне позволеното. Много свещеници не вършатъ своитѣ прѣми задължения по служба. Естествено е такива да бѣгатъ отъ нови задължения въ братствата. Трѣбва, значи, да искаме свещеницитѣ да се изпълнятъ съ това съзнание.
4. Трѣбва Св. Синодъ да създава мощна литература за братственитѣ ржководители. Това иска самия Уставъ на братствата.

Високопреосвещениятъ референтчикъ разгледа още други въпроси, които ние по липса на мѣсто не можемъ да съобщимъ изцѣло. По нашироко той разгледа въпроса за отчуждаването на нашето училище отъ църквата. Системно, отъ години наредъ, училището работи за една програма, праздна отъ предмети по Законъ Божи, Обща и Отечественна църковна история, за отстраняване на све-

щеника отъ училището и пр. и днесъ нашата държава, единствена отъ християнскитѣ държави почти въ цѣлия свѣтъ, естигнала до тамъ, штоо детето отъ първия до последния класъ на училището да не чуе нищо серизно за Бога, за Христа и Неговата правда, за Евангелието и бистритѣ струи на човѣщина и чистосърдечие, що то разлива. Нѣма държава въ свѣта, която да постигва така неразумно съ своитѣ деца и, ето, презъ последнитѣ години звѣртътъ се проявил съ пълна сила и свобода у човѣка въ нашата страна. Хилядитѣ, които трѣбва да станатъ милиони, членове на братствата, предимно бащи и майки, трѣбва да се организиратъ и наложатъ една промѣна въ сухата, едностранчива, програма на днешното училище.

Въ просвѣтно отношение за успѣха на братственото дѣло, Високопреосвещениятъ референтчикъ препоржчва:

1. *Катехизически уроци*. Всѣки трѣбва да мине презъ тия уроци. Ние незнаемъ основнитѣ положения на нашата вѣра.

2. Да се запознаватъ християнитѣ съ *православното богослужение*. Никая църква въ свѣта нѣма това съдържание, красота и велелепие, каквито има нашето богослужение. Нали и сега най-хубавото нѣщо въ Събора е богослужението. Всички да се учатъ да пѣятъ общо.

3. *Библейски уроци*. Нѣкои братства вършатъ това. За широката маса въ братствата сж нуждни тия уроци. Библията е на български. Всѣкога свободно могатъ да се четатъ и разглеждатъ избрани мѣста отъ библията.

4. *Църковно исторически курсъ* да се минава въ братствата. Църквата е преживѣла хубави, голѣми, знаменити епохи на разцвѣтъ и мжченичество. Трѣбва да ги знаемъ и да се радваме, че сме православни християни.

Предстоящи задачи: *Да видимъ градоветѣ и селата изъ България обсягани съ братствени салони, библиотеки и читални. Всѣко братство да би могло да се снабди съ прожеционенъ апаратъ за свѣтлинни картини. Подалечниятъ денъ: Съюзътъ трѣбва да се одобие съ подвиженъ кинематографъ. Ако нѣкои използватъ кинематографъ за развала, ние да го използваме за възпитание* Предстои още благотворителността въ съюза да се развие въ най-широки размѣри.

Следъ обѣдъ сжщия денъ

се размѣниха мисли по реферата на Гл. ржководителъ. Говориха мнозина, между които г. М. Папазовъ отъ Казанлъкъ, търговецъ и голѣмъ ревнителъ на братственото дѣло, Прот. Гешаковъ отъ София, г. Ст. Петковъ, секретаръ на Съюза, г. Юруковъ, редакторъ на варненския в. „Новини“, прот. Д. Попъ Ивановъ, Архир. Намѣстникъ въ Казанлъкъ, Говориха още прот. Д. Ташевъ отъ Плъвенъ, Русенскиятъ Митрополитъ Михаилъ и свещ. Юрданъ Свѣтославовъ. Нѣкой, между които прот. Ташевъ, говориха много хубаво и често затрогваха до сълзи съборянитѣ.

Г-нъ Ст. Петковъ, главниятъ виновникъ за досегашния успѣхъ на братствата, оцененъ като преданъ синъ на църквата, дълбоко вѣрующъ съ мистично настроеніе християнски учителъ, поддържа мнение, че не трѣбва да се залита извенажъ за много членове въ братствата. „Събери, казва, нѣколко души свои приятели. Започни да ги учишъ на вѣра и благочестіе. Почни отъ тамъ. Запали душитѣ имъ. Научи ги да се молятъ. Всѣки отъ тѣхъ ще спечели много хора съ своята ревностъ“. Нуждни сж курсове за ржководители. Последнитѣ трѣбва да се причучатъ да четатъ и разбиратъ Евангелието не теоритически, книжно, а всѣки да се потопи въ стана на Божието слово. Нуженъ е постъ и молитва. Намъ е нужно да научимъ хората да се молятъ, а не само да четатъ молитви, не да бждатъ грамофони.

Митрополитъ Михаилъ разви малко по-друго гледище. Нужна е широка разгласа и агитация. Да се въведатъ въ братствения животъ по-широки и свободни методи на обучение и животъ, за да се привлече интеллигенцията. Мисцитизма, съзерцанието, сж прекрасни нѣща, но при голѣмото обезвѣряване на днешното общество,

за тѣхъ още може само да се мечтае. Да намѣримъ срѣдства да приближимъ хората, преди всичко образованитѣ слоеве, до и въ църквата. Тукъ тѣ въ последствие ще се научатъ на молитва и съзерцание. На студения и чуждия Христу човѣкъ мистицизма и съзерцанието действуватъ неприятно, въ тѣхъ той вижда излишенъ сантиментализъмъ. Такова бѣше гледището на Високопреосвещения ораторъ, ако ние правилно сме го схванали. То не бѣ противоположно на онова на г. Петкова, защото не отрича основнитѣ положения въ разбираніята на последния. Свещ. Юрданъ Свѣтославовъ отъ Варна, който е запомненъ съ слабостта да създава разногласия въ конгреситѣ (така направи въ Бачково на свещенич. среща, така въ Рила, така миналата година въ Казанлъкъ, така сега въ Плъвенъ) се възползува отъ случая да доведе до крайностъ малкото различіе въ гледището на двамата оратори, и да упрекне г. Петкова въ излишенъ сантиментализъмъ, който може да харесва и заразява само бабичкитѣ. Това оскърби много г-на Петкова. Мнозина съборяни, кротки и любящи души се разплакаха. Г. Петковъ, силно засѣгнатъ отъ думитѣ на свещ. Свѣтославовъ, иска думата за лично обяснение. Съ вдъхновени думи, въ които се четеше дълбока скръбъ, г-нъ Петковъ обясни, че той, като християнинъ, обича еднакво и бабичката и професора, че предъ Христа всички сж равни, че той работи не за да образува отъ православ. братства благотворителни дружества безъ Богъ, безъ Духъ, а работи да създаде условия при църквата за спасяване на човѣшкитѣ души. Не се хвалете съ 1, 2—3 хиляди членове въ братството си, което събира много пари за разни цели, а се потрудете преди всичко да засилите вѣрата на своитѣ членове въ Христа и ги научете да се молятъ. Тогава тѣ безъ ваша подкана ще благо-

творятъ. Но братството не е само благотворително дружество. Такива дружества има десетки и стотици въ нашия животъ. Ние сме стигнали до едно крайно коравосърдечие и бездушие, та, ако нѣкой приведе колѣне и облѣе въ време на молитва лицето си съ сълзи, ние смѣтаме този човѣкъ за излишно сантименталенъ и смѣшенъ. А въ сжщностъ неговитѣ усилия иматъ най-висока цена предъ Бога — Въ този духъ говори г-нъ Петковъ, най-обичания човѣкъ отъ редъ години въ нашитѣ православни срѣди. Думитѣ му направиха дълбоко впечатление и бѣха изпратени съ продължителни и много бурни ржкоплѣскания. Веднага следъ това-вече къмъ 8 часа вечерта — още всички развълнувани, нѣкой запъ: „Подъ Твою милостъ“, и цѣлия съборъ подѣ. Моментътъ бѣше величественъ. Въ театра, дето всичко се говори и пѣе, но не и молитва, сега пѣха молитва стотици хора, събрани отъ цѣла България. Така се успокоиха всички и инцидентътъ бѣ изгладенъ. Но г. Петковъ си остана много наскърбенъ отъ обстоятелството дето свещеници, не миряни, не могатъ да го разбератъ и затова на другата сутринъ въ проповѣдта въ църква, както и вечерта въ Скобелевия паркъ на беседата, отново говори на такива теми щото да изясни своето гледище.

На другата сутринъ

пловдив, 11 юл.

въ църквата „Св. Троица“ се отслужи *сборна архиерейска служба* отъ тримата архиереи, 18 свещеници, архимандритъ Евлоги, протосингелъ на Врачанската митрополия, и четирима диаconi. Пѣ хора на г-нъ Сорокинъ, а нѣкои мѣста въ Св. Литургия изпѣваха богомолцитѣ — членове на разни братства изъ България. Тази служба бѣше рѣдка повеличие и умиление и не ще да има християнинъ, тамъ присѣдствувалъ, който да не се е трогналъ. Вѣрни сж ду-

митъ на Високопреосвещения Митрополитъ Павелъ, че най-хубавото нѣщо въ живота на Православната църква си остава нейната Св. Литургия. Това величие нѣма никоя друга християнска църква или друго вѣроизповѣдание. Ала колко много новиятъ българинъ се е отчуждилъ и скжсалъ връзката съ тази църква, съ това величие, и тѣхното мѣсто стои праздно въ неговата душа!

Службата въ църква свърши въ 12 часа по обѣдъ. Предстоеше да се довършатъ дебатитѣ по реферата на Гл. ржководителъ, да се взематъ нѣкои решения и да се гласува бюджетъ. Затова следъ обѣдъ въ 3 1/2 часа всички се събраха на площада предъ театъра и въ строй на чело съ Митрополититѣ отидоха на Скобелевия паркъ. Разгледаха парка. Предъ Братската могила (това е нѣщо като параклисъ. Вжтре сж събрани коститѣ и черепитѣ на хиляди, паднали въ околността на Плъвенъ, руси, надъ които постоянно гори кандило. Могилата е построена въ форма на полусфера. Отвнъ тя представлява една голѣма площъ покрита съ растителностъ, на върха и въ страни окрасена съ малки орджия, останали отъ боеветѣ при Плъвенъ) всички колѣничиха и изпѣха *Вѣчная паметъ*. Следъ това се събраха около една височинка, на която застана бюрото на Събора и тукъ продължиха своитѣ речи записанитѣ оратори. Говориха Дяконъ Романовъ, Свещ. Хр. К. Поповъ отъ Русе, свещ. П. Икономовъ отъ Варна и други. Въ заключеніе на всичко говорено Митрополитъ Павелъ резюмира, предложи и Съборътъ

Въз решения:

1. Да се моли Св. Синодъ да назначи за сега поне единъ организаторъ-инструкторъ на братствата въ царството;
2. Сжщиятъ — да изработи програма за общата просвѣтна работа въ Братствата, като създаде за целта нужната

литература;

3. Да — създаде временни курсове за ржководители и тѣхнитѣ помощници.

4. Взѣ се резолюция, която се иска отъ Минист. Просвѣтата да въведе отъ първия класъ на прогимназията до последния класъ на Гимназията както и въ всички други училища въ страната, изчерпателно изучаване на предмети Законъ Божи, Обща и Българска църковна история и т. н. както е въ почти всички европейски страни. Тази резолюция лично да се поднесе на г. Министра.

5. Резолюция до Обществото на Народитѣ, съ молба православна България простира срещу насилнически режимъ въ Македония, Либуджа, Царибротско, Боснаградско, Тракия и пр., — забраната да се молятъ българитѣ на своя матеренъ езикъ и да се учатъ въ свои училища. Презъ м. Октомврий т. г. има въ София Балканска конференция за приятелство на народитѣ чрезъ църквитѣ. Да вържи тази резолюция на новетѣ на конференцията.

6. Резолюция — молба всички ржководители, дейци фактори въ страната съ пълно лице и искаче да престанатъ да спорятъ по между си, да цѣлятъ и обезсилватъ, а не съсорятъ и разбератъ, за да съ своитѣ повсемѣстни разсѣще погубивъ хубавото свое чество.

7. Съборътъ на Братства идущата година да се състои въ гр. Пловдивъ.

Съ това завърши работата на Събора.

Часътъ бѣше вече 6 1/2 часа вечерта. Всички, гости и домагати, около 1500 души, следъ това се събраха около Братската могила, за която спомнахме по горе. Горѣ, въ северната страна на Могилата, е кръженъ отъ нѣколцина свѣщъ връжка, г. Ст. Петковъ прочете страници изъ Библията и каза

Хр. Поповъ — София.**Съ какви срѣдства жената може да влияе на мъжа.**

II.

Жената става празна, дребнава, пустославна и пада въ очитѣ на мъжа, когато въ налитѣ вижда цѣлѣта на своя животъ, а въ външната красота — първото отъ човѣшкитѣ достойнства. Миловидността е примамлива и хубостъ съетна — говори ветхозавѣтниятъ мъдрецъ (Прит. 31, 30). Неумолимото врѣме заличва съ своята безжалостна ржка всичката външна красота на жената; настѣпва оная сждбоносна възраст, когато въ душата на предишната кокетка и красавица се появява чувство на горчиво разочарование и отровна злоба противъ съперницитѣ, които блѣстятъ съ прелестъ на свежестъ и младостъ, и когато тя сама става предметъ на явено пренебрежение. Ето защо, християнството осжда ония, които всичката сила на женското влияние полагатъ въ външната красота и гизденето, и иска отъ женитѣ добродѣтели

Добродѣтелната жена ще въздействува върху душата на мъжа съ своето нежно, отзивчиво, кротко, мълчаливо и чисто сърдце, които свойства ап. Петръ нарича вжтрешенъ потаенъ човѣкъ на сърдцето. „Ако наистина искашъ да се харесашъ на мъжа си — казва св. Златоустъ на жената — ти можешъ да се харесашъ съ своята скромностъ и четностъ. И, повѣрвай ми, жено, колкото твоятъ мъжъ и да бжде низкъ и невъздържанъ, много повече ще го удържи твоята скромностъ, отколкото каквито и да сж твои украшения. Разваления мъжъ не можешъ удържа, макаръ и да измисляшъ хиляди украшения“. Така че, не съ външна красота жената ще въздействува на мъжа, а съ своята грация, съ своята прелестъ, т. е. съ своята вжтрешна, душевна красота, съ вжтрешния потаенъ човѣкъ на сърдцето.

Красота — това сж природнитѣ външни съвършенства на организма: пропорционалностъ на членоветѣ, стройностъ на снагата, привлекателенъ цвѣтъ на лицето и, особено, правилностъ и хармония въ чертитѣ на лицето. Грацията или пре-

лестта — това е особена, неуподобима, неподдаваща се на математически изчисления привлекателностъ, разлѣта по цѣлата външностъ на жената: въ въ играта на физиономията, израза на очитѣ, въ положението на бърнитѣ, въ интонацията на гласа, въ походката и въ всички обноси и движения. Красотата е форма, грацията е съдържание. Красотата сж нотитѣ, грацията е свирята. Природата пише тия ноти, но кой свири по тѣхъ? Душата е, която свири. „Източникътъ на тая красота — говори св. Амвросий за грацията — е вжтрешна, винаги цвѣтъща сила, чийто цвѣтъ се разпуска по всички органи“. Грацията, следователно, е отражение на душата навнъ, сияние на вжтрешната свѣтлина; това е свѣтълъ изворъ, бликащъ изъ недрата на душата и отражаващъ въ себе си нейната красота. „Добродетельта — казва св. Климентъ Александрийски — блести като цвѣтъ на тѣлата, въ които тя обитава, и ги облича съ меко и чисто сияние.“ Кое е по високо — красотата, или грацията?

Красотата е форма; грацията е съдържание. Красивата фор-

ма е хубаво нѣщо, но само за това, че тя служи на съдържанието; а лишената отъ съдържание или несответващата нему най-красива форма е вещь безсмислена и, дори, неприятна. Ето защо, красотата у жената, лишена отъ грация, Соломонъ сравнява съ златни обеци на ушитѣ на свиня. Наистина, кому отъ насъ не се е случвало да среща такива лица, въ които най-взискателниятъ художникъ нѣма да намѣри нито една неправилна черта, а между това никой нѣма да ги избере за образецъ, ако поиска да изобрази прекрасное лице? Такива лица решително не се нравятъ, или, като се понаврятъ въ първата минута, следъ това вече отблъскватъ. Защо така? Що не достига на тия лица? Не достига грация. Това сж красиви форми безъ съдържание, или още по-лошо — съ лошо съдържание. Неприятно е да гледашъ на тия красиви, но нищо не изразяващи лица. Погледнете имъ въ очитѣ — тѣхниятъ цвѣтъ безукоренъ, тѣхната ясностъ и дори блѣсъкъ изумителни; но въ тия ясни и блестящи очи вие нищо нѣма да прочетете, тѣ нищо

не освѣщаватъ, тѣ сж безсмислени. Погледнете чертитѣ на лицето — безукорни, но изразъ никакви или дори просто глупавъ, и други лица сжщо така правилни черти, и при това лишени отъ изразъ, дори ч твърде силенъ; а между ва сжщо така отблъскващо? Защото тѣхниятъ изразъ не е хубавъ, не е добъръ. Въ студена надменностъ; въ правилни черти на лицето забелѣзвате изразъ на жестокостъ; на тия красиви блѣшуща ядовита усмивка това красиво лице отблъсква ви плаши. Само мисълта доброто осмислено чувствуватъ привлекателностъ. Мислата и чувството за красотата е все едно, шо гимназистката за тѣлото: тѣ даватъ физиономията сила, изразителностъ и красота. Изразителенъ сж мисълъ и чувствуватъ освѣщава всички черти, дава цвѣта, дава възвишеностъ на челото, запала огъня въ очитѣ, туря печатъ на умъ въ ху устата. Най-скромната сълъ, най-простото чувство придаватъ на лицето изразителностъ, и ние толкова се

беседа

за работата в братствата през предстоящата година. Беседата продължи доста. Изгръ луната. Времето напредваше, ала приковани от думитъ на сладкодумния ораторъ, всички слушаха без да помръднатъ. Г-нъ Петковъ завърши съ думитъ: „Святъ, святъ, святъ Господъ“... и всичкитъ 1500 души запъха тържествената пѣсенъ: „Святъ святъ, святъ Господъ Сававотъ и пр.“ Следъ това изпъха пѣсенъта: „Тебъ поемъ“... като всички паднаха на колѣне. Наистина, това бѣше величествена картина! Предъ най-свящото мѣсто за българина, въ българския Иерусалимъ—Плѣвненъ, при *Братската могила*, дето почиватъ коститъ на хиляди православни руси, загинали за свободата на България, 1500 души българи—владци, свещеници, мъже, жени, учени и прости, хора отъ различни съсловия,

колѣничили

на лунната свѣтлина предъ едва мѣждукъщето кандилце вътре въ гробищата, колѣничили, пѣятъ и се молятъ „Тебъ поемъ... Тебъ благодаримъ и молимъ Ти ся Боже нашъ“... Това бѣше наистина тържествена минута! Малцина отъ тия, що бѣха тамъ, ще забравятъ този моментъ отъ своя животъ. „Вѣрата е жива, казваха освободенитъ на своитъ освободители, Православието тържествува и въ миналото, и днесъ, и въ вѣковетъ“... Часътъ бѣше 8. На една поляна, южно отъ могилата, бѣше сложена *братска трапеза* отъ грозде и хлѣбъ (бѣше постенъ денъ) за 1500 души. На групи по четирима всички заеха мѣста. Изпѣ се молитвата „Отче нашъ“ Св. Врачанския митрополитъ г. Климентъ благослови вечерята и всички на открито поле, подъ облика на Божията свѣтлина—Луната, се нахраниха. И тази вечеря никой отъ присѣстувалитъ тамъ надали ще забрави презъ своя радостенъ или тъженъ животъ!

Следъ вечерята се изпѣ благодарствена молитва, владиката благослови останкитъ.

Единъ непознатъ господинъ, трогнатъ отъ момента (вечеря съ грозде и хлѣбъ отъ хиляди хора на открито поле при лунна свѣтлина) държа речъ за въздържанието, като я изпѣри съ невиненъ хуморъ. Той, както каза, бившъ артистъ, много обичалъ виното и много изтеглилъ отъ тая обичъ, затова се радва на такава „постна вечеря“ и на край съветва: „Ако постоянно сте „сухи“ като днесъ, никогато не ще имате случая, окжсани и одърпани, да спите въ участитъ подъ любезния надзоръ на стражаритъ, безъ петъ пари въ джоба, както това честичко се случва съ мене“. Всички принаха въ веселъ смѣхъ. Нѣколко млади хора изпъха хубави народни пѣсни. И следъ всичко Почетния Председателъ Негово Високопресвещенство св. Врачанския митрополитъ закри събора като изказа радостъ за всичко приживѣно презъ тритъ дни на Събора и надежда, че всички ще се разотидатъ по своя си ободрени и насърдени за нова работа. Гл.ржководителъ, Митрополитъ Павелъ, изказа благодарностъ на Високопросвещения Митрополитъ за разрешението и участието му въ Събора, изказа благодарностъ на плѣвненскитъ свещеници и църковни настоятели за ласкавия приемъ, изказа благодар. на гражданскитъ власти, които взеха живо участие при посрещането и настаняването на съборянитъ, благодари на г-на Ст. Заимовъ, управителъ на *Скобелевия паркъ*, задето даде парка на разположение на съборянитъ, и предложи за всички да се изпѣ многолѣтствие. Цѣлия съборъ гръмна: „Многая лѣта“. Изпѣ се още многолѣтие за самия гл. ржководителъ Митрополитъ Павелъ, за приятеля на братствата—Митрополитъ Михаилъ Русенски и за голѣмиятъ преданъ ревнителъ на братственото дѣло—г. Ст. Петковъ. Всички, на групи, съ пѣсни на уста си разотидоха съ надежда да се видятъ до година въ Пловдивъ.

Иорданъ Табаковъ
адвокатъ-София.

Влиянието на две школи.

Следъ освобождението българското училище постави въ своитъ цели на първо мѣсто умственото развитие, а нравственото и физическото—на второ и дори—на трето мѣсто. Колкото до религиозното развитие, то се смѣтна за излишно и дори опасно. Главнитъ принципи на източната школа (Източната школа има религиозно теистически и теологическо телеологически характеръ и тя е най-старата. Западната има предимно позитивно политически и либерално-демократически духъ и тя е нова)—вѣрата и надеждата въ Бога—„Богъ е правда и истина“—се замѣниха съ принципа—вѣрата и надеждата въ ума и неговото развитие—принципъ на Западната школа. Както за възпитаника на Източната школа—Богъ всичко знае и всичко може да постигне, така и за възпитаника на западната школа човѣшкиятъ умъ всичко знае и всичко може да разбере и познае. Както за Бога нѣма нерешими задачи, така и за човѣшкиятъ умъ нѣма мирови загадки и нерешими проблеми. Такава въ общи черти бѣше висшата концепция на новото българско училище. И влиянието на Запада се яви у насъ и по форма, и по съдържание: по форма—въ създаването на основни, прогимназиални, срѣдни и висши училища, а по съдържание въ факта, че всички програми и методи въ тия училища взехме отъ Франция, Австрия и Германия.

Въ морално отношение Западната школа не донесе нищо положително, защото тя самата въ недрата си носеше скептицизма и съмнението. Източната школа се крѣпѣше на вѣрата и убеждението, че всичко въ свѣта и вън отъ него се крепи на единъ мораленъ редъ, а Западната—на предположението, че свѣта върви по единъ казуално-механически лѣтъ. Първата школа търсѣше смисъла и разума на събитията въ природата и обществото, а втората—само тѣхната закономерно-каузална връзка. За едната разума бѣ Богъ, а за другата—ума бѣ такъвъ. Възпитаникътъ на Западната школа—по силата на основната си концепция—отрече съществуването на единъ

мораленъ редъ въ природата, отрече и идеята за Бога или... или я допусна само като удобна за „нѣкои“ нищи духомъ хора хипотеза. Само въ областта на знанието—провикваше се той—има общезадължителни морални принципи! Абсолютни истини, мислѣше си той, има, ала нѣма общезадължителни морални принципи! Съ други думи, той смѣташе, че е възможенъ моралъ безъ религия и дори моралъ безъ принципи и безъ санкция. Моралниятъ редъ въ природата и обществото бѣха за него нѣща много субективни, лични, относителни, промѣнливи и непостоянни. До като възпитаникътъ на Източната школа казваше: въ вѣрата въ Бога и изпълнението на Неговитъ заповѣди е спасението на човѣка и обществото; обратно, възпитаникътъ на Западната школа се провикваше: спасението на хората е въ науката, знанието, въ борбата на човѣка съ човѣка и съ природата.

Източната школа виждаше въ Църквата и Православната религия най-здравата опора на една държавна политика, а Западната търсѣше такава въ училището и науката. За постигането на тая целъ възпитаникътъ на Източната школа искаше да наложи въ държавата една общезадължителна гражданска религия, която има вече своитъ установени догми, църкви, осѣзаеми тържествени обряди и помазани свещеници, а възпитаникътъ на Западната школа бѣше почти готовъ да оспори това и допускаше всички видове религии—дори такива—безъ установени догми и обряди, безъ църкви и безъ свещеници. Тази разлика въ концепциитъ на дветъ школи намѣри изразъ въ борбитъ въ Учредителното Народно Събрание по въпроса за положението на Църквата въ свободна вече България. Борбата—пакъ по съжитиѣ мотиви—продължава и днесъ и тя се изразява въ антагонизма между свещеника и учителя—църквата отъ една страна—училището отъ друга. Първоначално възпитаникътъ на Западната школа и неговия ученикъ отрече стойността и значението на религиозното възпитание за моралния подемъ на народа; по-късно той се оформи като атеистъ; а още по-късно когато се появи на политическата сцена, той едва не пожела, въпреки собствената се теория, че религията е нѣщо

„субективно и относително“—да наложи своя атеизмъ като официална религия на държавата... И ако той бѣ успѣлъ презъ 1923 или 1925 год. да извърши у насъ „социалната революция“—то сигурно атеизма щѣше да бжде общезадължителна гражданска религия... Българскиятъ държавникъ и политикъ направи на времето си една крупна грѣшка, като потърси опората на държавата не въ създадената и оформена отъ вѣковешъ религия, а—въ нѣкакво си още неформено и едвамъ зарждащо се тогава училище и нѣкаква си писана конституция. И като предпочете въображаемитъ устои предъ реалнитъ и видими такива—каквито му даваше Църквата—той хвърли българската държавна въ лапитъ на неизвестността, несигурността и сътресенията... И сега—следъ половинъ вѣкъ—всѣки българинъ усѣща хлъзгавата почва—тресавището, на което българскиятъ конституционалистъ отъ 1879 год. сложи устоитъ на българската държавна... А всичко това показва какъвъ голѣмъ политически романтизмъ и сантиментализмъ е бушувалъ нѣкога въ душата на българския държавникъ и общественикъ—възпитаникъ на Западната школа.

П. Н. Учителъ.

„Евангелие и животъ“.

VII.

Фактъ е, че днесъ съществува едно нравствено израждане—лично и обществено. И на какво се дължи това?

Виждаме, че милиони души до тамъ сж погълнати отъ грижи за материално осигуряване и благополучие, че просто нѣма кога да помислятъ, какви мотиви ги ржководятъ въ живота и обикновено губятъ всѣки интересъ къмъ висшитъ въпроси и смѣтатъ, че е безполезно за единъ здравомислящъ човѣкъ да се занимава съ тѣхъ.

Други пъкъ, като осигурени материално и не сж задължени, нито принудени да работятъ, каквото и да било, изцѣло сж се предали да търсятъ удоволствия и външни радости на живота. Всѣкаква грижа и трудъ за общото благо, споредъ тѣхъ, е лудостъ на фанатизирани мечтатели, а вишитъ искания на нравствеността—

буваме на едно такава лице, колкото се наслаждаваме отъ една скромна и проста мелодия. Симпатията ни спечелва онова лице, което носи печатъ на тиха замисленостъ или кротка тѣга; мило ни е лицето, което сияе съ невинна веселостъ или радостъ, свидетелстващи за чистотата на душата; съ уважение гледаме на лицето, отбелѣзано съ печатъ на дълбока мисълъ. Но колкото е по-богатъ вътрешниятъ миръ на човѣка, толкова по-изразително и по-прекрасно става лицето. Лицето, отразяващо всичкото богатство и разнообразие на вътрешнитъ съкровища—това е цѣлъ оркестъръ, въ чиито чудни звукове се излива цѣлата вътрѣшна хармония на душата. Тая именно пълнота на изразъ придава такава неизразима прелестъ на цѣлата външностъ на децата, която повечето пжти не подхожда подъ приетитъ определения на красотата. Но не само разнообразието на мислитъ и чувствата различаватъ по лице то необикновена красота. Дори и една мисълъ и едно чувство, възвисяващи се до вдъхновение, разливатъ по лицето необикновена кра-

сота. Така вътрешната красота прави прекрасно дори и най-некрасиво лице; това е така да се каже, букетъ отъ разкошни цвѣта въ проста глинена ваза; или прекрасна картина въ скромни рамки; любовта и се на цвѣтата и картината, вие съвършено забравяте за тѣхното вмѣстилище. Тукъ вътрешното богатство на съдържанието преобладава надъ формата; но когато това вътрешно богато съдържание намира за себе си въ лицето достойна форма, т. е., когато грацията се съединява съ красотата, тогава се явява оная красота, на която нѣма нищо равно въ свѣта, понеже тукъ се съединяватъ двѣ висши красоти въ свѣта—красотата на човѣшкото тѣло съ красотата на душата.

И тѣй, грацията стои по-горе отъ красотата, както съдържанието стои по-горе отъ формата, или, по-право казано—грацията само и има настояще право за титула красота; а правилността на чертитъ на лицето, лишено отъ грация, нѣма за това действително право, понеже това не е повече отъ красива форма. Като висша красота, грацията дей-

ствува върху душата най-благоготорно отъ всичко, що е прекрасно въ свѣта.

Нѣкой предубеденъ читателъ ще възрази тукъ: „какъ е възможно това, нали красотата служи като най-страшно орждие за съблазнь? Нали тя възбужда животински желаниа, които заставятъ човѣка да забрави всичко—исрамя, и съвестъ, и го довеждатъ до безумни постѣпци, до престѣпления, до звѣрства?“ Наистина довежда до всичко това красотата, собствено, красивата външностъ, но не грацията. Не трѣбва да се забравя, че „има—както говори Сократъ у Ксенофонта—две Венери т. е. два вида красота: едната—небесна, наричана Уралия, другата—земна, простонародна, която носи името Полимния. Уралия участвува въ всички чисти и духовни привързаности. Полимния възбужда чувствени и груби страсти“. Тая небесна красота не е нищо друго, освенъ грацията. Като истинска, небесна красота, тя не само не е способна да възбужда груба чувственостъ, но може и да я обуздава. Който съзерцава тая красота, той забравя красотата на плътта

(Полимния) зарадъ душевната красота (Уралия). Най-грубиятъ, чувствениятъ човѣкъ изпитва неволно смущение въ присѣтствието на прекрасна жена, обладаваща тая небесна красота. Наистина, това смущение скоро минава, и животинската страсть отново завладява неговото сърдце; но нали винаги отъ волята на човѣка зависи да се предаде на лошитъ инстинкти или не? Достатъчно е това, че не грацията възбужда тия инстинкти; достатъчно е това, че тя поне до известно време ги сдържа.

И тѣй, грацията е най-мощно срдѣство, съ което жената може да влияе на мъжа. Ако зададете въпросъ, какъ може човѣкъ да се сдобие съ това срдѣство, то отговорътъ е много простъ и лесенъ. Спомнете си, що е грация? То е отражение на душевната красота навънъ. Тогава, постарайте се да добиете душевна красота—и вие ще придобиете грация. Развивайте своя умъ—умътъ чрезъ мисълъта ще осѣвѣти вашата физиономия, ще придаде уменъ изразъ на вашитъ очи. Придобийте възвишени мисли, благородни чувства—тѣ ще придадатъ благо-

родство на цѣлата ваша външностъ и на всички ваши движения. Напълнете вашето срдѣце съ добродетелство къмъ хората—и това ще разлѣе по чертитъ на вашето лице неизразима прелестъ. Всѣка благородна мисълъ, всѣко добро чувство, всѣки добъръ постѣпкъ непременно ще оставятъ на нашата външностъ прекрасна следа. Съ една дума, станете добродетелни—и вие ще бждете грациозни, симпатични. Добродетелта ще запази за много по дълго време вашата физическа красота, а главно—ще ви придаде друга, идеална красота, при която вие не ще имате нужда отъ физическа, ще ви придаде красота неповѣхваща, която не се бои отъ времето. Тая идеална красота ще ви даде властъ надъ срдѣцата, надъ хората и, особено, надъ срдѣцето на вашия мъжъ. Ще минатъ години—отъ физическата, земната красота нѣма да остане и диря, а тая небесна красота се ще ви окръжава съ сияещъ ореолъ, къмъ който хората ще се приближаватъ съ почитъ и съ такава радостъ, съ каквато ние се стремимъ къмъ топлия пролѣтенъ лжчъ на слънцето,

излишно ограничение на личната свобода.

Съ такъв мироглед хората, разбира се, не могат да имат искрено, сърдечно влечение към християнството, което зове човечеството, да се освободи от егоизма на грубата животинска природа и да въплоти в себе си и въ близкитъ висшата любов и правда Божия. Тъ изцъло сж погълнати от земното и даже на сън не имъ дохожда на умъ за нѣкаква духовна работа. Гласътъ на Христа нѣма достъпъ до тѣхнитъ сърца. Затова тѣ духовно не растатъ, а когато организмитъ не растатъ, тѣ безъ друго започватъ да линѣятъ и сѣхнатъ. Туй е природенъ законъ, който е съ еднакво значение, както за физическия, тъй и за духовния свѣтъ.

Левъ Толстой пита: „Защо животътъ е тъй суровъ, отвратителенъ, често сраменъ и нечовѣшки?“ — и отговаря: „Защото никой не мисли за неговото подобрене“.

Голѣмо множество хора, кога встѣпватъ въ живота, напрегатъ всичкитъ си сили да се наредатъ въ живота, а не да нареждатъ живота. Мнозинството е по готово да бжде паразитъ и готованецъ въ живота, отколкото строителъ и художникъ.

Десятки, стотини хиляди хора много се трудятъ на младини, още отъ детинство се учатъ. Свършватъ гимназии, университети, политехники. Получаватъ докторати по философия, по право и т. н. Но всичко това правятъ, не за да развиятъ пълнотата и красотата на своитъ духовни сили, да бждатъ Прометеевци, да запалятъ нови огньове въ живота, да внесатъ нови радости и нови красоти, а само да си осигурятъ поминѣка, да иматъ съ какво и да знаятъ какъ да изкарватъ хлѣба си.

А туй е една жалка картина. Стотици хиляди герои сж умрѣли и умиратъ, за да защитятъ свободната отечество. Народътъ разходва милиони за развитието на училищата и просвѣтата. Гениитъ отъ цѣлъ свѣтъ сж изцедили всичкитъ сокове на мозъка си, на нервитъ си, за да дадатъ на всѣкиго каквото иска: смѣла орлова мисълъ, голѣми знания и свѣтли картини и примѣри, какъ се служи на вѣчното добро въ свѣта.

Всичко това се дава на тия, които минаватъ презъ училищата. Тѣ взематъ всичко това, но какъ го използватъ?

Животътъ чака велики работници, твърди на общото благо, а ние му даваме дребнави нѣкакви майсторчета съ дребнави и отровни стомашни интереси.

А при такъвъ зоологиченъ животъ, настѣпва пълна морална атрофия и дохождаме до непрогледна духовна слѣпота. Чувството къмъ всичко добро, възвишено и свето напълно угасва. За такива хора Исусъ Христосъ е забелѣзвалъ: „Сбждватъ се за тѣхъ думитъ на пророкъ Исая, който казва: Съ думитъ си ще чувате, и нѣма да разберете; съ очитъ си ще гледате и нѣма да виждате. Загубяло е сърцето на тия хора и едва чуватъ съ ушитъ си. Очитъ си затварятъ да не виждатъ, да не чуватъ съ ушитъ си, да не разбератъ съ сърцето си и да не се обърнатъ, за да ги изцѣря“.

А ние не можемъ избѣгна това нравствено озвѣряване, ако не се проникнемъ отъ духа на Евангелието, което трѣбва да ни стане една непълна книга, ако не разберемъ и не прочувствуваме величието на тая книга, като основа на жи-

вота, което ни предпазва отъ нравствено израждане.

Евангелието ни дава първиятъ и точенъ отговоръ между множеството противоречиви отговори на въпроса за целта на живота.

Исусъ Христосъ, като говорилъ на своитъ ученици за тѣхното назначение въ свѣта, казалъ имъ: „Вие сте соль на земята“. Сольта се употребява — всѣки знае това — да се даде вкусъ на храната и да се предпази отъ гниене. Безъ соль и най-добритъ хранителни продукти не сж достатъчно вкусни и най-прѣсната храна бързо се разваля. И ето, каквато е сольта за храната, това по думитъ на Христа, трѣбва да бжде Евангелието за живота, а Неговитъ последователи — за човечеството. По нататъшното сериозно подобрене на живота е възможно само подъ едно условие да се проникне той отъ духа на евангелската любов и правда. Нашитъ завети, блѣнове и свѣтли мечтания за всеобщо щастие могатъ да се осществятъ само съ постоянна и енергична работа за царството Божие, най-напредъ, въ нашитъ собствени сърца и въ сърцата на нашитъ близки. Безъ това условие, безъ Богъ въ душата на човѣка, и най-блѣскавитъ успѣхи на цивилизацията ще бждатъ само мними, привидни, а не действителни, здрави и страстни. Животътъ съ горчиви опити ни убеждава въ това на всѣка крачка.

Нашето отечество.

Изъ книгата „Поучения за войника гражданинъ“, редактирана отъ г. Полковникъ Соларовъ

Наше отечество е мѣстото, където сме се родили, дето сме преминали детинството си и майчини милувки сж галили младитъ ни сърдца. Тамъ дето сме прекарали най-хубавитъ си години; между цвѣтнитъ ливади и зеленитъ гори, дето сме тичали и играли съ толкова помалки и по-голѣми другари. Очарованието отъ тия детски години и лично онова, което е свързано съ незабравимитъ спомени на младостта. Ето, всичко това е наше Отечество. И затова ние никога нѣма да забравимъ мѣстото на нашата златна младост! Никога нѣма да допустнемъ то да остане подъ чужди кракъ. Ние ще го пазимъ — защото съ него пазимъ споменитъ на детинството си, най-хубавитъ години отъ живота си.

Наше отечество е бедната хижа, качнала въ усойтъ на Балкана или хубавата къща въ голѣмия градъ, дето за пръвъ пѣтъ ни е огрѣло топлото слънце. Нивитъ въ плодороднитъ ни полета, които сж хранили отъ хиляди години нашитъ прадѣди, дѣди и бащи. Малкитъ и голѣми работилници, дето съ благословения трудъ се кове нашето благоденствие и бждаше. Воденицитъ край бистритъ балкански рѣкички и фабрицитъ въ градоветъ, които изхранватъ и трупатъ богатствата за народа и държавата. И всичко това, което като кошерь пчели прибира, трупа, създава имотъ и храна за всички българи. Ето — това е нашето отечество!

Нашето отечество сж нашитъ бащи и майки, които сж ни отгледали, отхранили, възпитали и направили добри синове. Сестритъ и братята ни, които сж ни помагали, съ които сме играли и които винаги милѣятъ за насъ. Нашитъ роднини, съседни и съграждани — съ които ни свързватъ толкова общи работи, радости и тѣги. Нашитъ баби и дѣди, които сж

ни пѣли пѣсни и разказвали приказки за стари хайдушки времена. И нашитъ прадѣди, които съ много жертви сж направили тази земя българска, обработвали я да стане плодородна, богата и красива. И най-последно духоветъ на всички онѣзи българи, които презъ течение на вѣкове сж пролѣли много кръвъ за запазване свещената свобода на тази земя; които ни свързватъ съ славното минало и ни сочатъ пътя, по който трѣбва да вървимъ, за да завардимъ като тѣхъ скъпата наша земя. Ето, това е наше Отечество! И затова ние го обичаме по-вече отъ себе си и ще дадемъ всичко за него.

Наше отечество е и въ светлата наша вѣра, която отъ хиляди години не ни е оставила безъ свѣтлина и утешение. Ония светци, които сж създали и разпространили тази божествена вѣра! Св. Царъ Борисъ, Св. Климентъ Охридски, Св. Йоанъ Рилски, Патриархъ Евтимий, Отецъ Паисий и много още родолюбиви българи, отдали живота си на тази вѣра и на българското дѣло. Черквитъ и монастиритъ, където презъ черното робство се запали огъня на свободата и просвѣтата. И всички тѣзи нравствени дѣла, които правятъ хората съ по-честни сърдца, по-силни душевно, по-крепки и твърди въ живота и вѣрващи въ доброто бждаше на нашата земя. Ето, това е наше Отечество! Ние ще пазимъ нашата света вѣра презъ цѣлия си животъ и ще я оставимъ въ заветъ на нашитъ деца. Ние ще направимъ така, че въ църквата българина да се моли на своя езикъ.

Наше отечество е въ звучния български езикъ. Този звученъ български езикъ, който се чува по брѣга на Дунава и Черно-море, въ златното добруджанско и дунавско поле; въ дебритъ на побашинъ Балканъ, Странджа, Родопитъ; плодородната долина на Марица; край богатитъ брѣгове на Бѣло море; въ долинитъ на кичеста Македония; — при водитъ на Охридъ синъ и мжтния Вардаръ. Навредъ де кръшния нашъ езикъ се излива съ хубави и тѣжни български пѣсни. И де обичаитъ свързватъ народа съ миналото и правятъ отъ него недѣлимно цѣло. Ето — това е наше Отечество! И заради този скъпъ роденъ езикъ, и заради тия сладки тѣжни пѣсни — и хубави обичаи — ние нѣма да оставимъ Отечеството въ робство. Ще работимъ, ще се боримъ — макаръ и съ вѣкове — но ще имаме свобода на земята, дето се говори български езикъ.

Защо палимъ свѣщи и свѣтилници въ църква.

Всички народи отъ до християнскитъ времена сж палили свѣтилници при богослужение. Въ християнскитъ църкви обичая да се палятъ свѣтилници при богослужението се явилъ едновременно съ самото богослужение. Нѣма никакво съмнение, че стаята, въ която И. Христосъ извършилъ тайната вечеря, била освѣтена. Сжщото трѣбва да се каже и за апостолското богослужение. Особно широко развитие получилъ този обичай да се палятъ свѣтилницитъ при богослужението презъ първитъ вѣкове на християнството, когато християнитъ били принудени да се криятъ и извършватъ богослужението въ тайни мѣста (катакомбитъ), а така сжщо да го извършватъ ношно време.

Освенъ историческото основание на обичая да се палятъ свѣщи при богослужението, има и друго, не малко важно, значение, което се заимствува изъ духовното значение на свѣтлината. Тя е стихия, която по преимущество носи въ себе си изобиленъ символически смисълъ, затова и въ Св. Писание, когато става дума за И. Христа, като какъвъ трѣбва да бжде, — Той преимуществено се изобразява като свѣтлина. Изображаването на свѣтлината е символъ на истината, която е И. Христосъ, християнството и всичкия християнски животъ, който е ходене по истината и отъ тукъ явяването на свѣтлината т. е. на Христа дѣли всичкия миръ на две области на свѣтлината и област на тъмнината. Отъ тази мисълъ се получава духовно основание за паленето на свѣтилницитъ и свѣщитъ.

При богослужението, прочее, на Православната църква, макаръ то да се извършва когато има слънчева свѣтлина, всѣкога палятъ свѣщници. Това се върши не само за прогонване на тъмнината, но и въ знакъ, че Господъ, Който живѣе въ непрестѣпна свѣтлина, просвѣщава свѣта съ духовна свѣтлина. Паленето на свѣщитъ означава, че и сърдцата на вѣрующитъ горятъ съ пламенна любов къмъ Бога, а така сжщо означава духовната радостъ и тържеството на църквата.

За освѣтляване при богослужението се употребява елей и воскъ, като най-чисти отъ веществата за горене. Тѣ означаватъ чистотата и искренността на приношенията ни.

По частно елей означава усърдието на християнитъ подобно на мждритъ деви, които взели елей въ своитъ свѣтилници за посрещане Жениха т. е. означава желанието на християнитъ да бждатъ угодни Богу съ своитъ дѣла и животъ, а не само съ вѣрата. Въ св. Писание различнитъ дарове на Св. Духа се представятъ въ видъ на елей (пс. 44, 8)

ХРОНИКА.

Вестникътъ започва редовно да излиза. Продължава своята първа годишнина. Въ края на м. декември т. г. тя ще завърши, за да почне отъ януарий ид. г. втората годишнина. Умоляватъ се всички, които желаятъ и могатъ да бждатъ съ нѣщо полезни на усилията на „Народенъ Будителъ“, да не отизяватъ услугитъ си. Вестникътъ, както е известно, не е тѣсно църковенъ. Всѣки въ неговитъ колени може да третира най-разчородни въпроси само не враждебни на църковното разбиране.

Свещеницитъ отъ Шуменската духовна околия ще иматъ събрание на 18 и 20 октомври въ салона на църквата „Св. Възнесение“ въ Шуменъ. Всѣки може да присѣтствува.

Дъщерята на свещ. Марко А. Поповъ отъ с. Дуванларъ, О.-Пазарско, Стоянка, се е вѣнчала на 18. того за Димитъръ Н. Колчевъ отъ гр. Попово. Нашитъ честитявки!

Получи се въ редакцията бр. 2 и 3 отъ листа на Правосл. Христ. Братство „Св. Богородица“ въ гр. Е.-Джумая

Православна дума. Вестникътъ излиза месечно. То дава религиозно четиво на вѣнитъ свои членове. Джум. братство то е едно добивка и успѣхъ. Ние се даваме.

КНИЖНИН

Младиятъ професоръ Богословския факултетъ Софийския университетъ Дюлгеровъ бързо добива на първокласенъ ученъ края на 1926 год. той своята нова книга: Исусъ Христосъ като Първосвещеникъ, купителъ на Нювия Заветъ.

Книгата е отъ догматиченъ характеръ. Авторътъ говори изкуплението като основно спасение и като плодъ на Христовата първосвещеническа служба. Разглежда още ватата като единично сръдство изкуплението. Разглежда доотеческото учение за изкуплението, а така сжщо и манастирето на ап. Павла за изкуплението му до Евреитъ.

Книгата пробуди живъ интересъ въ църковнитъ среди у насъ. Но интересътъ къясъ прескочи границитъ на България. Въ кѣсо време организирана Сръбската патриаршия, която никъ Сръбске Православне църкве триаршије“ съ перото на тоиерей Милошъ Парента, авторъ на Духовната Семинска въ Сремски Карловци, бѣ обширенъ и най-ласкавъ мезивъ за тази книга. Сжщо кѣвъ отзивъ даде и органо-то на Цариградската патриаршия „Брѣдо доѣжа“. А напоследъ голѣмото католишко списание Revue d'Histoire ecclesiastique даде сжщо така много ласкотивъ за книгата на г-на герова.

Ние се радваме на този успѣхъ, защото неговъ успѣхъ е успѣхъ на нашата млада родна богословска наука. Трѣбва да пазимъ, щадимъ насърждаваме младитъ учени хора, защото тѣ сж достъ на племето ни. Книгата на г-на Дюлгерова препоръчваме на всички християни.

Излъзна е отъ печатъ

книгата „Изъ миналото. Документи по политическото ни израждане. Книга I. Подъ редакцията на П. С. Кършовски. Българска лена. 1927. Стр. 296 (малко форматъ). Цена 40 лв.

Тази книга, издадена въ ограничено количество, състои отъ извънредно ценни, и неиздадени до сега документи: писма, възвания, постановления и др. отъ революционна — въстаническа — освободителна епоха — съ Ракоски, Левски, Каравеловъ, Стамболовъ, Хитовъ, Ф. Кършовски, Дѣдо Илю и които хвърлятъ нова и на свѣтлина върху славния мена, дати и събития отъ нешето политическо възрождение и историческо и политическо значение. Особно интересно паметникъ е дневникътъ на Панайотъ Хитовата чета бременаването на Дунава на 28 априлъ до 25 августъ т. г. когато „Ив. П. Хр. Кършовски и Василь Левски“ бѣ нахъ въ легията за настѣпване на младитъ български Помѣстенъ е и законътъ Трудътъ на г. Кършовски богатъ и забележителенъ по своята историческа и политическа значимостъ къмъ новата ни история и заслужава подкрѣпа и внимание, за да може чакъ скоро да издаде и книгата „Изъ миналото“, документна история на духовното ни възрождение и поржчване най-широко разпространение на книгата, която набавя отъ Редакцията на „Еленска защита“ въ гр.